

Arbeidsmarkt CBS meldt kleine afname werkloosheid, maar sector architectuur is hard geraakt

En weer tien werkloze architecten erbij

De werkloosheid is weer gedaald, maar in sommige sectoren dreunt de crisis nog steeds door. Een op de vier architecten zit op dit moment werkloos thuis.

Door onze redacteur MARLEEN LUIJT

ROTTERDAM, 21 OKT. Bij architectenbureau BroekBakema in Rotterdam verdwijnen tien banen. Tien van de 35, ofwel 30 procent van het personeel, gaat weg. Dat is veel, voor BroekBakema. Maar wat zijn nu tien mensen? Is dat zoveel aandacht waard?

BroekBakema staat symbool voor de gehele architectenwereld. De crisis raakt de sector hard, maar enkele ontslagen bij een groot aantal kantoren krijgen op zich weinig aandacht. Toch zit inmiddels ruim een kwart van alle architecten en stedenbouwkundigen in Nederland werkloos thuis. Dat komt neer op vijftienduizend mensen.

Geen kantoor wil de vuile was buiten hangen. Logisch, want dat zou zo maar (potentiële) opdrachtgevers kunnen afschrikken. Maar daar lijken architecten nu vooral zichzelf mee te hebben, zeggen ze bij BroekBakema. De malaise zet zich voort, juist omdat niemand daar aandacht voor vraagt. Ze hebben er wel over moeten nadenken bij het architectenbureau, maar uiteindelijk wilden zij toch hun verhaal vertellen. „We doen het voor onze vakbroeders.”

De beslissing voor het ontslag van de tien medewerkers viel aan het begin van de zomer. Eigenlijk, zegt architect-directeur Jan van Iersel (58), hadden ze gedacht de crisis te kunnen overleven door te teren op het bedrijfsvermogen. „Toen het eind 2008 slechter ging, hebben we gezegd: de crisis zal zo'n twee jaar duren en zolang proberen we iedereen erbij te houden.” De winsten van de goede jaren 2006 en 2007 zijn inmiddels opgegeten en de opdrachten zijn nog steeds schaars. „De crisis is te diep en de horizon te ver.”

Nu is het een kwestie van „overleven”, zegt directeur Van Iersel. Niet dat de directie somber gestemd is – met deze ingreep zeggen ze weer een gezond bedrijf te hebben dat toekomstbestendig is – maar feit is dat er minder werk is en de honoraria lager zijn door de druk op opdrachten.

Bovendien werden ook bestaande bouwopdrachten gestaakt,

Gebouwe en geplande projecten van het Rotterdamse architectenbureau BroekBakema. De oprichters ontwierpen in 1930 de Van Nellefabriek.

Werkloosheid in Nederland blijft dalen, maar minder hard dan voorheen

Voor de zevende maand op rij is de werkloosheid in Nederland gedaald. In september zaten 412.000 werkzoekenden zonder baan, 2.000 minder dan in augustus. Dat meldt het CBS. Iets meer dan 5 procent van de beroepsbevolking zit thuis. In februari bereikte de Nederlandse

werkloosheid een piek van ruim 6 procent. Wel verloopt de daling langzamer dan gemiddeld in de voorgaande maanden. In september steeg het aantal werkzoekende jongeren met 1,5 procent tot 42 duizend. De vorige twee maanden nam de werkloosheid bij deze groep ook toe.

Er zijn deze maand 18.000 meer vrouwen werkloos dan een jaar geleden, terwijl in dezelfde periode 11.000 minder werkzoekende mannen geen baan hadden. De werkloosheid in Nederland is lager dan het gemiddelde in de Europese Unie. Dat bedraagt 9,6 procent.

want bedrijven zetten hun investeringen stil. Drie weken geleden nog kondigde Diergaarde Blijdorp aan de Rivierahall, een klus die BroekBakema zou uitvoeren.

Er is niet voldoende werk voor de bestaande architecten. Zijn er te veel architecten? „Bij prijsvragen had je vroeger zo'n tien tot vijftien bureaus die zich inschreven, nu zijn dat er zestig”, vertelt Roger Tan (35), een van de zes partners van BroekBakema. Om de op-

dracht binnen te halen, doen bureaus hun uiterste best. „We maken elkaar gek.”

Gek, maar ook arm. Een aanbestedingsronde, waarbij vijf bureaus overblijven die hun visie mogen geven, kost een bureau minimaal 20.000 euro. Ze leveren elk een kant-en-klaar gebouw waaruit de opdrachtgever een winnaar kiest. BroekBakema haalde het vaak tot de laatste vijf, maar leek „het patent op de tweede plek te hebben”. „Heel erg jammer”, zegt

Roger Tan. „Een grote opdracht van 20.000 tot 60.000 vierkante meter betekent twee jaar werk en een honorarium van 500.000 à 1 miljoen euro.”

Dat architectenbureaus hun werk weggeven zonder zeker te zijn van de opdracht, is dom, zegt Jan van Iersel. En de schuld van de regelgeving rondom de aanbestedingsprocedures. De „juridisering van de sector”, zoals hij het noemt, is funest. Stel bijvoorbeeld restricties op voor de vereisten bij een

Hij vertrekt...

Naam: Cees Schott (53)
Functie: architect
„Momenteel ben ik met mijn grootste project bezig: drie gebouwen voor de campus van farmaciebedrijf Synthon. De oplevering van de laatste twee gebouwen maak ik niet meer mee, dan ben ik al weg. We wisten dat we in zwaar weer zaten. Toen ik 's ochtends werd geroepen, zeiden ze meteen: 'neem een bak koffie, het is slecht nieuws.' Ik voelde me eigenlijk een bokfont omdat ik nog wel een baan had.”

En hij blijft

Naam: Ronald Hoogeveen (40)
Functie: architect
„Na het nieuws van de ontslagen zijn we met een groep naar het Witte de With Festival gegaan. Even stoom afblazen. BroekBakema zal een nieuw bureau worden. Ik vrees ook dat onze bezuinigingen doorsijpelen. Als wij minder ontwerpen, kunnen aannemers minder bouwen en leveranciers minder verkopen. Liever geen overheidssteun, maar de overheid kan wel bouwopdrachten uitschrijven.”

aanbesteding. Of vraag bureaus een gerealiseerd gebouw in te sturen waar ze trots op zijn.

Van Iersel kwam 25 jaar geleden als directeur bij het bureau. Hij maakte meer crises mee. „Deze is het meest extreem. Voor het eerst moeten wij mensen ontslaan vanwege tegenvallende cijfers.”

Op woensdag 8 september riep de zeskoppige directie iedereen bij elkaar. We moeten reorganiseren, was de boodschap. De dag erna werden die gesprekken met degenen die werden ontslagen. Een voor een werden de tien van hun werkplek gehaald en meegenomen naar een kamertje. „De jurist die ons adviseerde vertelde dat we het ontslag via het UWV bekend moesten maken. Anders, zei hij, gaan mensen zich ziek melden en zieke medewerkers mag je niet ontslaan. Maar dat wilden we niet. Dan zouden de mensen plotseling, zonder introductie, een ontslagbrief van het UWV op de deurmat vinden.”

Niemand meldde zich ziek. Ze zijn er nog steeds, ronden hun projecten af en dragen hun werk over aan de collega's die achterblijven. Vrijdag 29 oktober is hun laatste werkdag.

Opvallend is de berusting bij de mensen die weg moeten, en de emotie bij de achterblijvers. Hun gevoel over 29 oktober, de laatste werkdag, is hetzelfde: daar wil niemand over nadenken. Ook projectcoördinator Willeke van de Groep (38) niet. Ze blijft. Viel er iets te vieren, ging iemand met pensioen, dan regelde zij een feestje, cadeau of afscheid. Ze kent alle partners van haar collega's, is bij de meesten thuis geweest en is bevriend met een aantal. De organisatie is plat, de contacten nauw. „Tien is zoveel, ik voel me lamgeslagen.”

De tien komen bovenop de al bestaande 412.000 werklozen in Nederland. Maar ook: weer tien werkloze architecten erbij. Bovenop die andere vijftienduizend.